

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Thứ Bảy, ngày 28/02/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 335:

TỘI NGHIỆP NẶNG NHƯNG BÁO CHƯỚNG NHẸ

Từ vô thủy kiếp đến nay, mỗi người trong chúng ta đều đã tạo ra vô lượng tội nghiệp. So với những nghiệp nhân sâu dày ấy, những chương ngại hay bệnh khổ mà chúng ta gặp phải trong đời này thực chất lại là quả báo rất đổi nhẹ nhàng. Người xưa từng nói, trong quá khứ, có thể ta đã từng dùng dao đoạt mạng người khác, hoặc chỉ bằng một lời sai bảo, một đạo luật mà khiến hàng vạn người phải bỏ mạng. Thử nghĩ xem, tội nghiệp ấy nặng nề đến nhường nào? Thế nhưng trong đời này, ta chỉ phải thọ nhận những nghiệp báo rất nhẹ. Thậm chí, có những người mang trọng bệnh nhưng sắc diện trông như người khỏe mạnh, họ vẫn duy trì được sinh hoạt, làm việc và chuyên tâm niệm Phật.

Trong tác phẩm Tây Du Ký, ngoại trừ một số nhân vật và tình tiết hư cấu như Tôn Ngộ Không, Trư Bát Giới hay Sa Tăng, thì nhân vật Đại sư Huyền Trang cuối bạch mã là hoàn toàn có thật. Ngài đã lội suối trèo đèo, băng qua sa mạc hiểm nguy để đến Ấn Độ thỉnh kinh, rồi lại cất công phiên dịch kinh điển. Công đức tu hành của Ngài vô cùng to lớn. Thế nhưng, trước lúc lâm chung, Ngài lại lâm trọng bệnh. Khi ấy, học trò xót xa thưa hỏi: "Thưa Sư phụ, Ngài công phu tu hành miên mật, cả đời tận tụy dịch kinh điển nhiều đến như vậy, vì sao lúc sắp viên tịch lại phải chịu bệnh khổ nhường này?". Ngài trả lời: "Từ vô thủy kiếp đến nay, ta đã tạo biết bao tội nghiệp. Nhờ căn bệnh này mà tất cả tội nghiệp được tiêu trừ; nếu không có bệnh khổ này thì sao có thể an nhiên ra đi?".

Lại nói đến vị cao tăng ở Na-lan-đà nơi ngài Huyền Trang theo học. Ngài là một bậc đại đức lỗi lạc nhưng cũng từng phải chịu đựng căn bệnh đau đớn tột cùng, đến mức người đời sau mỗi khi nhắc lại sức chịu đựng của Ngài đều rung rung xúc động.

Do đó, thế gian thường sợ hãi bệnh tật, nhưng đối với người học Phật và tu hành, bệnh khổ hay chương ngại lại là cơ duyên tốt. Không nhờ bệnh khổ, làm

sao ta biết thu nhiếp và chuyển hóa những tập khí xấu ác của chính mình? Lại làm sao nhớ được lời Phật dạy rằng thế gian là vô thường, cõi nước là giả tạm, thân này là vô ngã? Trái lại, có những người cả đời tạo ác nghiệp nhưng không hề ốm đau, họ tự đắc, kiêu ngạo vì sức khỏe của mình, thậm chí còn sinh tâm khinh thường những người mang bệnh.

Hòa Thượng và các bậc Thánh Hiền thường răn dạy: “**Việc thiện càng tích lũy càng thêm rộng lớn**”. Khi làm việc tốt, hãy âm thầm gieo trồng, đừng phô trương cho người khác biết. Bởi khi người ta biết và tán dương, phước báu ấy đã được thọ hưởng và tiêu tan mất rồi. Ngược lại, nếu làm việc xấu hay phạm lỗi lầm, ta nên để cho mọi người biết. Người khác chê bai, trách mắng ta chính là đang giúp ta tiêu trừ nghiệp chướng.

Gần đây, tôi có xem một đoạn phim ngắn về bức tượng vợ chồng Tần Cối bị gông cùm. Suốt bao thế kỷ qua, ai đi ngang qua cũng xỉ vả, đánh đập bức tượng ấy. Có lẽ nhờ bị bao nhiêu người mắng nhiếc, nghiệp chướng của họ đến nay cũng đã tiêu trừ hết. Nhưng trở trêu thay, những người vì sân hận mà xỉ vả họ lại đang tự chuốc lấy tội nghiệp cho chính mình. Người đời thường có thói quen soi mói, chê bai người khác – thậm chí là người đã khuất – mà quên mất việc tự phản tỉnh bản thân. Ngày ngày, những khởi tâm động niệm của chính mình đang tạo ra biết bao tội nghiệp mà ta chẳng hề hay biết. Thói đời là vậy, người tốt thì ít ai nêu gương, nhưng người xấu thì lại bị bôi mọc, rửa xả, trong khi chính bản thân người đi chê bai cũng chất chứa những thói hư tật xấu ấy.

Chính vì vậy, Lục Tổ Huệ Năng đã răn dạy: “**Nhược chân tu đạo nhân, bất kiến thế gian quá**” (Người chân thật tu hành thì không nhìn thấy lỗi của thế gian). Người tu hành chân chính chỉ lo quán chiếu, soi xét lỗi lầm của bản thân mỗi ngày còn chưa đủ, đâu có thời gian rảnh rỗi để đi bắt lỗi người khác. Trong các tự viện, mỗi tháng đều có hai ngày Bồ Tát thỉnh nguyện để đại chúng sám hối. Mọi người sẽ đối trước các bậc trưởng bối, tự bộc bạch lỗi lầm của mình, thỉnh cầu đại chúng chỉ điểm và thành tâm sám hối. Điểm cốt lõi là phải “phát lồ sám hối” – tức là tự giác, chủ động nói ra lỗi lầm của mình. Lỗi do mình làm mà cố tình giấu giếm, đợi người khác vạch trần thì không còn là sám hối chân thật nữa. Tự nói ra những lỗi ác để đón nhận sự chê trách của đại chúng chính là cách thiết thực nhất để tội chướng được tiêu giảm.

Hòa Thượng từng dạy: **“Con người ngày nay thường không làm được như người xưa. Làm được một chút việc tốt là sợ người khác không biết, đi khắp nơi khoe khoang. Khi được người ta tán thán vài câu liền sinh tâm kiêu mạn, tự đắc; thế là phước thiện từ đó cũng tiêu tan hết. Việc thiện nhỏ thì thích khoe khoang, nhưng những ác nghiệp tày trời lại ra sức che giấu. Kết quả là ác nghiệp càng tích càng sâu. Cứ như vậy, họ chiêu cảm lấy những quả báo không thể tưởng tượng được”**. Đạo lý này chỉ cần tĩnh tâm suy xét là có thể thấu tỏ. Sách *Thái Thượng Cảm Ứng Thiên* cũng từng răn dạy: **“Đừng thấy việc ác nhỏ mà làm, cũng đừng thấy việc thiện nhỏ mà bỏ qua”**. Giọt nước tuy nhỏ nhưng nhỏ mãi cũng đầy chậu; việc thiện dù nhỏ nhất đến đâu, nếu kiên trì tích lũy thì lâu ngày phước báu cũng đọng đầy.

Hòa Thượng giảng: **“Trong đời này chúng ta tích cực hành thiện, cả đời sống lương thiện, tích công bồi đức, thế nhưng vẫn bị người đời hãm hại, gièm pha, sỉ nhục và mắng chửi. Như vậy là tốt hay xấu?”**. Hòa Thượng khẳng định: **“Rất tốt!”**. Nhớ lại trước đây, khi nghe người ta gièm pha mình, ban đầu tôi cũng thấy đau lòng và khó chịu. Họ đồn đại rằng tôi là người dịch kinh mà lại mang bệnh tật, họ rêu rao hết lần này đến lần khác. Suy cho cùng, đó cũng chỉ là tâm lý đố kỵ, muốn hạ bệ người khác để tăng bốc bản thân. Sau này thấu hiểu rồi, tôi không còn bận tâm nữa. Đó vốn là thói thường của chúng sanh. Cổ nhân dạy: **“Nghe khen sợ, nghe lỗi vui”**. Mình mang thân phàm phu, nghe khen thì hớn hở, nghe chê bai – nhất là chê những lỗi lầm mình không hề mắc phải – thì lại bức tức. Thế mới thấy công phu tu hành của mình còn quá kém. Nếu đạo hạnh cao thâm thì phải đạt được cảnh giới **“Tám gió thổi không động”** (Bát phong suy bất động). Đàng này, người ta mới nói vài câu nhẹ nhàng mà tâm mình đã xáo trộn, chứng tỏ bản thân chẳng có chút công phu nào.

Do đó, Hòa Thượng luôn nhắc nhở: **“Cả đời làm việc thiện nhưng vẫn bị nhục mạ, gièm pha, thậm chí chê bai mắng nhiếc, điều đó rất tốt! Bởi đó chính là ác báo từ những đời quá khứ, đáng lẽ ta phải chịu quả báo nặng nề hơn rất nhiều, nhưng nay chỉ cần trả một cái giá rất nhẹ. Đó gọi là tội nặng báo nhẹ”**. Những người gieo rắc thị phi, tạo ra vô số chuyện phải trái ấy, thực chất là họ đang đến để tiêu trừ nghiệp chướng thay cho ta. Nếu không nhờ họ dám làm những việc thị phi như vậy, làm sao ta có cơ hội tiêu nghiệp? Điển hình như Lão

Hòa Thượng Tịnh Không, dù Ngài đã vãng sanh nhưng vẫn có những kẻ buông lời thị phi, đem một bậc cao tăng đã viên tịch ra để bêu rếu. Thực chất, đó là vì dư báo (nghiệp báo còn sót lại) của Hòa Thượng vẫn còn, và chính những người kia đang giúp Ngài tiêu trừ nốt phần dư báo ấy, để mai này khi Hòa Thượng tái lai cõi Ta Bà hóa độ chúng sanh sẽ không còn chướng ngại nào nữa.

Kinh Phật dạy: *“Từ vô thủy kiếp đến nay, tội nghiệp chúng ta tạo ra vô cùng sâu nặng. Trong đời này, nếu ta chân thật phát tâm tu hành, làm việc thiện, tích lũy công đức giúp ích chúng sanh mà vẫn bị người đời chê bai, nhục mạ, thì hãy hoan hỷ đón nhận. Nhờ đó mà tội nghiệp sâu dày của chúng ta được tiêu tan. Nghiệp chướng tuy nặng nhưng báo chướng lại nhẹ”*. Vì vậy, việc bị gièm pha, mắng nhiếc không hề là chuyện xấu. Những bậc chân thật tu hành đều thấu rõ đạo lý này. Chỉ có những kẻ tu hành không chân thật mới oán trách tại sao mình lại gặp phải chướng ngại và bệnh khổ.

Hòa Thượng từng kể về Pháp sư Quảng Hóa, một người bạn thân của Ngài. Thuở sinh thời, khi còn là một tướng quân quản lý quân nhu, mỗi ngày ông ăn hết một con gà. Suốt mấy năm liền đóng quân ở đâu, gà trong vùng đó đều bị ăn sạch. Thế nhưng sau khi học Phật, nhận thức được nghiệp sát sinh của mình quá nặng nề, ông vô cùng ân hận và bắt đầu giữ giới cực kỳ tinh nghiêm. Ngài biết lỗi, xuất gia tu hành và giữ giới vô cùng nghiêm ngặt. Thời bấy giờ, hề nhắc đến một vị pháp sư trì giới tinh nghiêm, người ta sẽ nghĩ ngay đến Pháp sư Quảng Hóa. Tu hành miên mật đến thế, vậy mà Ngài vẫn phải đối mặt với báo chướng.

Một hôm, khi Pháp sư Quảng Hóa bước vào nhà tắm, Ngài chợt thấy cảnh tượng mấy chục con gà bay thẳng vào mặt mình. Đó là oán cảnh mà chắc chắn chỉ một mình Ngài nhìn thấy. Giật mình hoảng hốt, Ngài trượt ngã và gãy xương. Cú ngã năm ấy khiến Ngài phải chịu cảnh tàn phế, ngồi xe lăn suốt quãng đời còn lại. Lão Hòa thượng Tịnh Không kể rằng, khi Pháp sư Quảng Hóa tâm sự chuyện này, Pháp sư khẳng định bản thân thấu hiểu rất rõ đây là "tội nặng báo nhẹ". Ngài nói, may mắn là bản thân có tu hành nên quả báo chỉ dừng lại ở việc tàn phế một đời. Nếu không học Phật, không nỗ lực sám hối và tinh nghiêm trì giới, thì quả báo kiếp sau còn thảm khốc hơn gấp bội.

Đây là một tấm gương điển hình để chúng ta suy ngẫm và cảnh trọng. Một bậc chân tu biết rõ tội báo của mình rất nặng, đã thiết tha sám hối và dành trọn

phần đời còn lại để giữ giới tinh nghiêm – tinh nghiêm đến mức cả thế gian thời đó đều xung tán. Một người vĩ đại như thế mà vẫn phải gánh chịu nghiệp báo tàn phé, phải đi nặng và ngồi xe lăn vì nghiệp sát sinh trong quá khứ. Ngài thân nhiên đón nhận và nhận thức sâu sắc rằng: *“Tôi nghiệp rất nặng nhưng báo chương đã rất nhẹ!”*.

Người xưa còn phản tỉnh sâu sắc đến thế, nhìn lại chúng ta, liệu ta đã biết tự phản tỉnh chính mình hay chưa? Ngày ngày ta vẫn mãi mê tạo tác chuyện thị phi phải trái, thậm chí còn hòa nhau chê bai, mắng nhiếc những người hiền lương, những bậc đang chân thật làm lợi ích cho chúng sanh. Nói một cách cụ thể, trước đây có rất nhiều người tu học Phật pháp nhưng lại đi cản trở, chỉ trích những tổ chức mở lớp học Văn hóa Truyền thống. Họ mắng nhiếc và cho rằng những lớp học đó là "xen tạp". Cho đến ngày nay, khi những giá trị ấy được xã hội công nhận và đại chúng đề cao, họ mới giật mình tỉnh ngộ. Dù giờ đây họ không còn dám gièm pha hay tìm cách cản trở nữa, nhưng những nghiệp báo do lời nói ngày xưa đã lỡ tạo ra, làm sao có thể dễ dàng tiêu biến?

Cản trở một người làm việc thiện đã là tội báo nặng nề. Cản trở một người hoàng dương văn hóa truyền thống – nền tảng giúp gia đình hạnh phúc, con cháu ngoan hiền, xã hội an định – thì tội báo ấy lại càng vô cùng nghiêm trọng. Về điều này, Pháp sư Quảng Hóa từng tâm sự với Lão Hòa thượng Tịnh Không: *“Tôi đành mượn một đời tàn phé này để gánh chịu cho hết tội nghiệp của mình!”*. Ngài thấu hiểu tường tận rằng bản thân tạo ác nghiệp thì phải tự thọ nhận ác báo; nếu không có quả báo này, lấy cách gì để tiêu trừ nghiệp chương đây? Nhờ thấu tỏ nhân quả, Ngài luôn hết sức tự phản tỉnh.

Nhìn lại chính mình, chúng ta đã biết phản tỉnh hay chưa? Đối với việc thiện, việc tốt thì ta dễ dãi, trễ nải; nhưng với việc xấu, việc ác, hay những thói hư vịnh, tự tư tự lợi thì ta lại hăng hái đua chen. Sống như vậy, làm sao có thể tiêu trừ được nghiệp chương, báo chương từ nhiều đời nhiều kiếp?

Hòa Thượng lại nhắc đến Đại sư Huyền Trang – bậc dịch giả lỗi lạc mà ngàn năm sau hậu thế vẫn luôn khắc ghi công hạnh thỉnh kinh của Ngài. Vượt suối trèo đèo thỉnh kinh đã gian nan, đem kinh điển phiên dịch ra ngôn ngữ bản xứ cho đại chúng cùng tụng đọc lại càng khó khăn gấp bội. Công phu tu hành và công đức thù thắng là thế, nhưng trước lúc lâm chung, Ngài vẫn phải trải qua bệnh khổ.

Khi học trò thắc mắc, Ngài chỉ từ bi đáp: nhờ có bệnh khổ mà mới tiêu trừ được nghiệp báo của chính mình.

Đức Phật Thích Ca Mâu Ni từng răn dạy: ***“Sinh, lão, bệnh, tử là quy luật tất yếu. Không một ai ở thế gian này có thể thoát khỏi định luật khắc nghiệt ấy. Dẫu là bậc đế vương quyền quý hay kẻ bần cùng hạ tiện, bất kỳ tầng lớp nào trong xã hội cũng đều phải trải qua bốn nỗi khổ: sanh, lão, bệnh và tử”***

Lấy tấm gương của Pháp sư Quảng Hóa, sau khi giác ngộ đã phát tâm tu hành, trì giới tinh nghiêm, thế nhưng vẫn phải chịu ác báo tàn phế. Ngài biết rất rõ đó là báo chướng từ vô thủy kiếp, cộng thêm nghiệp sát sinh vô số sinh mạng khi còn làm tướng quân trong đời này. Những bậc chân tu thấu rõ nhân quả là thế, còn chúng ta là ai? Ta mới chịu chút bệnh khổ đã vội oán trách Phật pháp không linh nghiệm, không gia trì che chở. Ngay cả Đức Phật Thích Ca Mâu Ni trước lúc nhập Niết bàn cũng thị hiện tướng bệnh. Tuy nhiên, đó chỉ là thân bệnh – sự suy vi của tám thân tứ đại.

Thân có bệnh mà tâm không bệnh thì chẳng có gì đáng sợ. Điều đáng sợ nhất ở thế gian này là thân khỏe mạnh nhưng tâm lại mang trọng bệnh. Thân bệnh không nguy hiểm bằng tâm bệnh, bởi tâm bệnh sẽ dẫn dắt con người đọa thẳng vào Tam đồ ác đạo trong vòng lục đạo luân hồi. Chúng ta hãy tự phản tỉnh xem có đúng như vậy không? Thân tứ đại vốn được cấu thành từ đất, nước, gió, lửa; khi di chuyển từ nơi này sang nơi khác, không hợp thủy thổ, thời tiết thì sinh ốm đau là chuyện bình thường. Ví như hai ngày nay tôi lên Tây Ninh, thời tiết thay đổi cũng làm mình sụt sịt nghẹt mũi, nhưng chẳng phải bệnh tình gì nghiêm trọng. Mọi công việc cần làm vẫn hoàn thành tốt, thời khóa tu học vẫn diễn ra trọn vẹn, không hề bị ảnh hưởng.

Thông qua tấm gương tu hành của Đại sư Huyền Trang – bậc danh tăng lưu danh thiên cổ mà lúc lâm chung vẫn chịu bệnh khổ – Lão Hòa thượng muốn cảnh tỉnh chúng ta. Chúng ta là ai? Mới làm được chút việc lợi ích cho chúng sanh mà đòi nghiệp báo bao đời liền tiêu biến sao? Hiểu thấu điều này để ta càng thêm tinh tấn, nỗ lực dụng công tu hành, quyết không bỏ lỡ cơ hội quý báu ngay trong đời này.

Hôm qua, tôi đến thăm một gia đình có cụ bà vừa vãng sanh. Nghe kể lại, lúc sinh thời cụ đã tạo được rất nhiều kỳ tích tốt đẹp. Cả gia đình cụ đều hết sức cẩn trọng tu hành, thế nhưng hiện tại có người trong nhà vẫn đang phải chịu đựng bệnh khổ nghiêm trọng, cận kề cửa tử. Đối mặt với lần ranh sinh tử, họ vẫn không chùn bước, tiếp tục tích cực tu hành, niệm Phật và hành thiện. Điều này khiến nhiều người thắc mắc: Tại sao tích cực làm việc thiện mà vẫn phải chịu bệnh tật? Kỳ thực, đó là bởi Đức Phật A Di Đà từ bi, muốn họ ngay trong đời này tiêu trừ cho tận gốc rễ nghiệp báo, để khi vãng sanh sẽ đạt được phẩm vị cao hơn. Nếu không trải qua bệnh khổ, làm sao nghiệp chướng có thể tiêu trừ tận gốc?

Cho nên, những người học Phật chúng ta cần phải liễu ngộ đạo lý này: Có bệnh khổ, có chướng ngại chính là cơ duyên tốt để ta biết thu liễm thân tâm, tinh tấn công phu, từ đó nâng cao phẩm vị vãng sanh của chính mình../.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!